

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 360. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515385044576/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

vrinskede skingert. – *Holtigh*: klaphungst, hængst, hvis ene testikel ikke er sunket ned i pungen. – *pihmon*, *pinevæn*: nærig. – *Nøgfør*, *Nødfør*: ekstra-foder. – *byh se*, *byde sig*: hævde.

- 282 *hviskommenst*: hvis om en sines tid; hvis. – *faanam* (...) *te*, *fornam* (...) *til*: mærkede til. – *Pallask*: ryttersabel. – *Mundspog*: mundheldet lyder: Øde skal være fede om munden, som skal ud at fæste folks (*DO*, 2092).
- 284 *Boghvedgrød*, *aa di var fatte* (...), *Boghvedgrød*, *og de var fattige*: på jys. er visse ord som *grød*, *fiede* m.m. flertalsord. – *Skyusæn*: se n.t.s. 111. – *rimmed*: småvrinskede (efter føderet). – *sto ve*, *staa ve!*: være tæns med. – *Luh*, *Lse*: hue. – *Herborer*, *Herbeget*: karlekammeret. – *atvænningen*, *atvæniden*: medtaget. – *pilred* (...) *aa*, *pilrede* (...) *af*: gik sin vej. – *staglead*: stavrende.
- 286 *Pløtungen*, *Pløtungen*: delingen. – *Udsættene*: kasseode beste. – *Beed*, *Bed*: øden mellem to fodringer: ½ dagsarb.. sæt om pløjning. – *nyt*, *agede*: rørte. – *Tøsten*, *Tøsten*: se n.t.s. 206. – *nalle*, *naalelig*: if. B.s. note 1836: from, godmodig. – *Kjouden*, *Kjolen*: skradet. – *Kalgoren*, *Kalgaarden*: se n.t.s. 33. – *Amild*, *Abild*: able(træ). – *stammed*, *stammer*: podet.

Mads Uhr: E Staalkelmand

- 288 *Uhr*: Ure Gårde ligger i Grove ca. 20 km v.f. Lysgaard. – *Staalkelmand*, *Staalkelmand*: omvandrende tigger. – *kom ve ed ma*, *kom ved det nød*: kom ud for. – *Hvåkommenst*: se n.t.s. 282. – *en grumme stor Mose* (stor mose): Knudmose v. Herning. – *bøder*: naser. – *speddets*: se n.t.s. 272. – *Rind*: hedesogn i Hammerum Herred s.f. Herning, hvor mange tætere holdt til. – *Raklere*: tætere, der udførte renovationsarbejde, parterede døde dyr m.m.; natmand. – *kat ve*: hjælpe til. – *Sundus*, *Sunds*: i Hammerum Herred. – *E Pragst*: if. overleveringen N. Hegelahr, forfatter til et skrift: *Fodstelsene i Heden* (1788). – *gjo Nød ve*: se n.t.s. 278.
- 290 *Kampen*: se n.t.s. 35. – *Håjjs*, *Vase*: vej, der på dæmning fører over fugtig grund. – *idnj*, *i Dy*: i dynd. – *hæbl*: se n.t.s. 266. – *Diller* (...) *Gvovsløger*: tattersprog; kvinder, børn. – *uv Folk*, *uvr Folk*: tæterne. – *Viborchus*: se n.t.s. 49. – *fenstegøet*, *Enstedgaard*: enligt beliggende gård. – *relde*: se n.t.s. 252. – *færkyll*, *færkyllde*: gengældte. – *spun*, *spunn*: hjælpe. – *vit kjim*: se n.t.s. 234. – *gløder*, *gløder*: klime (en lervæg).
- 292 *Doll*, *Dulljen*: stor lerkrukke. – *ha Ophold*: gå på afængt. – *smuus*: snafte. – *kom vos Roe*: *kende* (gøve) *os Raad*. – *Glarkihst*: glarmesterkiste. – *Roadin*: se n.t.s. 238. – *Kole*: se n.t.s. 238. – *snøthjelmst*: sort med hvid plet i hovedet. – *lyuus*: lyse; se n.t.s. 119. – *Kjennels*, *Kendels*: erkendelighed. – *Gvænner*, *Gvænner*: svigermor.
- 294 *Lønnmand*, *Lønnmand*: traktement. – *Ullenskjør*: se n.t.s. 266. – *Luh*: se n.t.s. 284. – *Kvaskler*, *Kvasklerde*: trekantet klæde, der bindes om pande og baghoved. – *Pigh*: livstykke og skørt ud i ét; sløjkjole (for børn). – *bløven oh*, *bløven øde*: gået til grunde. – *føst* *Gaang*: det første møde skulle dog have fundet sted i Knudmose (se s. 288). – *Gøbb*: groft. – *skaae De and?*, *skader du noget?*: se n.t.s. 246. – *kaast nie*, *kaast ned*: begravet. – *kepl*, *keplede*: om illegitim begravelse.

Mari Kjølvro: Faasal Marri

Trykt første gang i Nø VI, 1828 (SSk XII, 83) med en fortale om den jy. dialekt. B. nævner her, at forbilledet for digtet er et dialektdigt af den skotske digter W. Laidlaw (1780-1845). Anden gang trykt i SD II. B. har her tilføjet noter (se SSk XXVI, 273) og har foretaget ændringer, især af rytmisk-metriske art. – Se evt. AP II, 361f.

296 *Helmestier, Helmissæder*: helligmesse, allehelgensdag, dvs. o. 1. nov., skifte-
tedag for tyende. – *mæ Suolen, med Svalen*: o. 1. maj, som også var tyen-
dets skiftedag. – *Bæsteren*: se n.t.s. 278. – *naahle, naadelig*: if. Bs note 1836:
inderlig medynkefuld. – *lued*: lod som. – *moddele, modelig*: dybt bedrøvet. –
suh, stind: stiv; if. Bs note 1836 også: *stræng, pinagtig*.